

„Agykutatóként azt kívánom hazám polgárainak, hogy az agyunkat egyre jobban lefoglaló külső információáradat ellenére képesek legyünk odafigyelni a lélek hangjára, több ezer éves hagyományainkat hordozó belső világunkra. Csak így állíthatjuk alkotóképességünket, vágyainkat, az együttműködő szellem erejét közös felemelkedésünk szolgálatába.”

Idézet Dr. Freund Tamás akadémikus, az első Bolyai-díjas bejegyzéséből a Bolyai Díj Emlékkönyvébe. Budapest, 2000. április 2.

BOLYAI ANYANYELVI CSAPATVERSENY®

BOLYAI FARKAS

2018/19. ORSZÁGOS DÖNTŐ 10. OSZTÁLY

BOLYAI JÁNOS

A rendezvény fővédnökei:

Prof. Dr. FREUND TAMÁS akadémikus, a Magyar Tudományos Akadémia alelnöke
Dr. AÁRY-TAMÁS LAJOS, az Oktatási Jogok Biztosa

A feladatsorok összeállítói:

MARTON ÁGOTA FLÓRA középiskolai tanár
PAPP ISTVÁN GERGELY középiskolai tanár

A feladatsorok lektorálói:

KEREKES BARNABÁS középiskolai tanár
KAPOSINÉ BODÓ ANNA középiskolai tanár

A honlap és az informatikai háttér működtetői:

TASSY GERGELY középiskolai tanár
WITTNER-BERTA ENIKŐ általános iskolai tanító

A verseny megálmodója:

NAGY-BALÓ ANDRÁS középiskolai tanár

<http://www.bolyaiverseny.hu/magyar912>

Az 1-13. feladatok megoldását a válaszlapon a megfelelő helyre tett X-szel jelöljétek! Előfordulhat, hogy egy feladatban több válasz is helyes.

- Melyik szóalakra igaz, hogy a *hol?* kérdésre felel, és egy olyan helynevet jelöl, amely a történelmi Magyarország területén található?

(A) *Velencén* (B) *Velencében* (C) *Nagyszombaton*
(D) *Nagyszombatban* (E) *Kolozsvárt*
- XV-XVII. századi magyar költők verseit adtuk meg. Melyek keletkeztek a barokk korban?

(A) *A darvagnak szól* (B) *Befed ez a kék ég* (C) *Nem írom pennával*
(D) *Saját lelkéhez* (E) *Adj már csendességet*
- Hány jel (mint a toldalékok egyik fajtája) jelenik meg összesen az előző feladat verscímeiben?

(A) 2 (B) 3 (C) 4 (D) 5 (E) 6
- Herczeg Ferenc *Pogányok* című regényéből idézünk. Jelöljétek meg a részlettel kapcsolatos igaz állításokat!
„Mikor pedig alkonyatkor lobogó jelzőtüzek gyúltak ki a zalai ormokon, a somogyi zendülők azt mondták: Ott a Vata serege! – és nagy csapatokban a tóra ereszkedtek. Száz sajka nyüzsgött kopjásaiktól, és túlkölésükre túlkölés-sel válaszoltak a tihanyiak.”

(A) *A regény a XI. sz.-ban játszódik.* (B) *A sajka régi, nagyobb szekerféle.*
(C) *A kopja régi szúrófegyver.* (D) *Az egyik állítmány névszói-igei.*
(E) *Az idézet összesen hat tagmondatból áll.*
- Miből van a legtöbb az előző feladat idézetében az alábbiak közül?

(A) *állítmányból* (B) *alanyból* (C) *jelzőből*
(D) *ragos főnévből* (E) *mássalhangzó-hasonulásból*
- Melyik mű íródott eredetileg latin nyelven?

(A) *Dekameron* (B) *Jónás könyve* (C) *Pannónia dicsérete*
(D) *Aeneis* (E) *Thaliarchushoz*
- Jelöljétek meg a felsorolt szavakra, szóalakokra vonatkozó igaz állításokat!
engem, sőt, tanulnod, repülő, kirakat, átgondolva, gyalog, egymáséi, ki

(A) *Mindegyikük alapszófajú.* (B) *Van köztük főnévi igenév.*
(C) *Rag egyik szóalakon sincs.* (D) *Legalább három szó több szófajú.*
(E) *Egy adott szófajt legfeljebb két szó képviselhet.*

- Településneveket adtunk meg anagrammával. Melyik kapcsolódik a felsorolt szereplők, személyek valamelyikéhez? *Télemakhosz, Antigoné, Mátyás király, Zrínyi Miklós, Toldi Miklós, Baradlay Ödön, Rómeó*

(A) *VAN ATOM* (B) *SZÁRIG VET* (C) *RIDEG SÁV*
(D) *AKI HAT* (E) *SZTÁR VERT NÉPE*
- Az alábbi bibliai szólások közül melyek származnak az Újszövetségből?

(A) *Az vesse rá az első követ ...* (B) *A tiltott gyümölcs édesebb.*
(C) *Mossa a kezeit.* (D) *Pálfordulás.*
(E) *Mindenkinek megvan a maga keresztje.*
- Mely szavakkal egészíthető ki az alábbi hiányos idézetet?
„Eredj azért, _____, szállj le pokolban,
Válassz egyet az haragos _____ban,
És küldjed el aztot szultán _____ban,
Juttassa magyarokra való haragban.”

(A) *Mihály* (B) *fiam* (C) *furiák* (D) *hadjárat* (E) *Szulimán*
- Jelöljétek meg a fenti (kiegészített) idézettel kapcsolatos igaz állításokat!

(A) *Az összes ige felszólító módú.* (B) *Van köztük műveltető ige.*
(C) *A részletben három névmás van.* (D) *Négy hasonulás van benne.*
(E) *Összesen nyolc ragos szóalakra találunk példát.*
- Jelöljétek be a fenti művel, illetve a szerzőjével kapcsolatos igaz állításokat!

(A) *A szerző politikus és hadvezér is volt.*
(B) *Szerelmes verseiben kedvesét Violának nevezi.*
(C) *Egy vár ostrománál halt hősi halált.*
(D) *Lánya Munkács híres várvédő asszonya volt.*
(E) *Fő művének műfaja eposz, a verssorok ütemhangsúlyos 12-esek.*
- Mit jelenthet a helyesen írt kifejezések kezdőbetűiből összeolvasható szó?
gyanúsít, csipő, sujkol, elvan, öblítő, persely, restel, átal, úrlap, legelől

(A) *üt, püföl* (B) *a bor üledéke* (C) *szid, ócsárol*
(D) *lószerszám* (E) *sövénykerítés, határsáv*

A következő feladatot a válaszlap kijelölt helyén oldjátok meg!

- Irodalmi művekből gyakran születnek színpadi, zenés, film- vagy egyéb feldolgozások. Válasszatok ki egy ilyen, iskolai olvasmányból készült magyar vagy külföldi feldolgozást, és írjatok róla ajánlást egy iskolai diákújság számára! Az írás 100-200 szó terjedelmű legyen!